

Katarzyna Wąż – wicedyrektor w SP nr 2 w Wąbrzeźnie

Jestem uczestnikiem szkolenia trenerskiego „Klucz do uczenia się”. Program ten został stworzony przez Galinę Dolya w oparciu o teorię Lwa Wygotskiego.

Z teorią Lwa Wygotskiego po raz pierwszy zapoznałam się podczas studiów. Niestety, po ich ukończeniu wszelkie historyczne teorie ustąpiły miejsca działaniom praktycznym opartym na współczesnej dydaktyce. Ponad 20 lat temu nie było potrzeby ich stosowania, gdyż dzieci, przychodząc do szkoły, miały zaspokojoną potrzebę zabawy. Dom rodzinny, czasami przedszkole w pełni ją wypełniało. W obecnych czasach intensywnego rozwoju techniki, nie mają zastosowania kreatywne zabawy, zastąpiły je: telewizja, komputery, itp. Niestety te formy nie rozwijają twórczości dziecka. Coraz więcej uczniów ma problemy z uczeniem się matematyki. Jest to związane często z brakiem wyobraźni dziecięcej. Nastąpił czas, aby powrócić do sprawdzonych praktyk. Wygotski bowiem uważał, że prawdziwa edukacja nie polega na samym przyswojeniu określonej wiedzy, ale na rozwijaniu u dzieci umiejętności uczenia się. Zdolność ta najlepiej rozwijana jest poprzez zabawę, przy użyciu różnorodnych narzędzi. To właśnie podczas zabawy dziecko zachowuje się ponad swój wiek, jest twórcze i kreatywne. Podobnie myślała Zofia Krygowska, pisząc o czynnościowym nauczaniu matematyki, matematyzacji, czy uczeniu się przez matematykę.

Spośród wszystkich modułów najbardziej zainteresował mnie moduł KONSTRUKCJE. Moduł ten rozwija u dzieci zdolność logicznego myślenia, rozwiązywania problemów, wypowiedania się, wpływa na rozwój fizyczny i twórczy oraz daje wiedzę i rozumienie świata.

Na wstępie dzieci zapoznają się z drewnianymi klockami i już w tym momencie poszerzają swoje słownictwo o nazwy brył (klocków) oraz pojęcia z nimi związane, takie jak: krawędź, bok, płaszczyzna, podobny, różny, itp. Kolejne sesje, w których dzieci uczą się w sposób odtwórczy budować proste konstrukcje (stolik, fotel, łóżko), utrwalają wprowadzone pojęcia i rozszerzają w sposób naturalny zasób słownictwa czynnego o zwroty związane z wykonywanymi czynnościami (położyć na, postawić obok), oraz stosunkami przestrzennymi (na górze, na dole, za, przed). To również moment, w którym dziecko ćwiczy koncentrację uwagi, pamięć, usprawnia motorykę, ćwiczy dokładność i precyzję ruchów. Dalsze zadania obejmują analizę logiczną i działania twórcze. Na przykład dzieci wynajdują własne rozwiązania problemów, takich jak budowa drogi, która będzie wystarczająco szeroka dla dwóch pojazdów lub mostu na tyle wysokiego, by mogła pod nim przepłynąć żaglówka. W tym celu dzieci muszą zrozumieć relacje między projektem konstrukcji, którą mają stworzyć, a jej funkcją. Muszą zaplanować i zbudować projekt, który będzie spełniał

podane warunki, określić kryteria poprawności, a następnie sprawdzić swoją pracę lub pracę innych dzieci zgodnie z tymi kryteriami. W dalszych sesjach rozpoczyna się nauka korzystania z planu, będącego wizualnym modelem struktury. Tu znajdują się zadania rozwijające umiejętność analizowania struktury przedmiotów przedstawionych na rysunku oraz analizowania relacji występujących między jej częściami składowymi. Na przykład, dzieci analizują plan, by znaleźć odpowiednie klocki, szukają sposobu ich ułożenia, aby stworzyć konstrukcję trójwymiarową zgodną z podanym planem. Poprzez wykorzystanie szeregu projektów w różnorodnych zadaniach, dzieci uczą się, jak patrzeć na przedmioty z różnych perspektyw i ustalić, zanim przystąpią do działania, jakie czynności muszą wykonać, żeby zbudować dokładnie taką samą konstrukcję. Mogą tworzyć też własne modele, które będą budowane przez inne dzieci. Są tu również zadania, które wymagają analizy logicznej i symbolizacji.

Uatrakcyjnieniem sesji mogą stać się wycieczki związane z tworzonymi konstrukcjami. Warto w naturalnym otoczeniu dziecka pokazać mu mosty, bramy, ogrodzenia, drogi jedno i wielopasmowe oraz bardziej skomplikowane budowle, tj. domy lub zamki. Gdy nie ma takich możliwości nauczyciel może wspierać się ilustracjami i zdjęciami znajdującymi się w materiałach programu. Można również włączać opowiadania z konstrukcyjnym problemem bohatera, aby dzieci, z naturalną dla siebie chęcią niesienia pomocy, podeszły do prób jego rozwiązania.

Dodatkową korzyść zyskują dzieci podczas tematycznych lub swobodnych zabaw z klockami. W tym czasie uczą się podejmowania inicjatywy, współpracy w grupie, rozwijają inwencję twórczą.

Program ten realizuję wraz z koleżanką w grupie dzieci 5 i 6-letnich. Zaskakujące jest, jak szybko, w sposób naturalny, dzieci zapamiętały tak trudne słownictwo. Ile radości daje im tworzenie różnych konstrukcji, z niedocenianych od wielu już lat, drewnianych klocków. Jest to pomoc dydaktyczna bardzo prosta i niezmiernie pomocna w rozwoju każdego dziecka.